

Instrukcja
dla osoby
prowadzącej

Opis gry

Gra dla młodzieży w wieku 11–18 lat. Pozwala przyjąć perspektywę osób doświadczających katastrof naturalnych, takich jak susze i powodzie. Zjawiska te nasilają się wraz ze zmieniającym się klimatem. Gra pomaga zrozumieć, że w największym stopniu skutki zmiany klimatu odczuwane są przez osoby, które swoim działaniem w najmniejszym stopniu się do niej przyczyniły.

Cele gry

- zainicjowanie dyskusji wokół pytania: kto jest najbardziej zagrożony przez katastrofy naturalne?
- sformułowanie odpowiedzi, co pomaga ludziom i społecznościom uodpornić się na negatywne oddziaływanie zmiany klimatu.

Materiały

- zestaw kart z opisami postaci (po jednej dla każdego uczestnika)
- zestaw kart pracy do wypełnienia
- 6 plansz zdarzeń losowych.

Przygotowanie do gry

Jako miejsce do gry wybierz pomieszczenie, w którym jest wystarczająco dużo przestrzeni, by uczestniczki/uczestnicy ustawieni w rzędzie mogli swobodnie wykonać 10 kroków w przód i w tył (np. korytarz szkolny).

Przebieg gry

1. Rozdaj uczestnikom karty z opisem postaci i pustą kartę do wypełnienia (pomaga zrozumieć charakter swojej postaci) **L**.
2. Poproś, by wszystkie osoby biorące udział w grze ustawiły się w rzędzie. Upewnij się, że każdy ma wystarczająco dużo miejsca – zarówno przed, jak i za sobą.

LINK
DO KART
POSTACI
[tnij.org/
karty_postaci](http://tnij.org/karty_postaci)

3. Ułóż na podłodze w przypadkowych miejscach trzy plansze zdarzeń losowych przed rzędem uczestników i trzy – za nim (znajdziesz je poniżej).
4. Odczytuj kolejno stwierdzenia z karty (nie)mocy (znajdziesz ją poniżej), dając uczniom i uczennicom czas na zdecydowanie, czy dana sytuacja dotyczy ich postaci. Jeśli tak – robią krok (w przód lub w tył, zależnie od wytycznych z instrukcji).
5. Jeśli ktoś z uczestniczek/uczestników stanie na planszy zdarzeń losowych, poproś ją/go o odczytanie instrukcji z planszy i postępowanie zgodne z wytycznymi.
6. Gdy odczytasz wszystkie 10 stwierdzeń z karty (nie)mocy, uczniowie i uczennice powinni znajdować się w różnych miejscach, oddaleni od siebie. Poproś kilka osób, by opowiedziały, kim są w tej grze – rozpoczynając dyskusję o tym, co sprawia, że jesteśmy mniej lub bardziej narażeni na katastrofy naturalne. Osoby stojące z tyłu są w największym stopniu zagrożone negatywnymi skutkami zmian klimatu (np. częstsze susze, powodzie i huragany), zaś osoby z przodu – najbardziej na nie odporne.
7. Po tej wymianie zdań odczytaj 2–3 wybrane opisy z karty katastrof (znajdziesz ją poniżej). W tej części młodzież zapewne będzie potrzebowała nieco więcej czasu na podjęcie decyzji – możesz szerzej opisać te historie, by ułatwić uczestniczkom/uczestnikom ich zrozumienie i dokonanie wyboru.

Podsumowanie

Po zakończeniu tej części usiądźcie (np. w kręgu) i kontynuujcie dyskusję. Zapytaj o odczucia i wrażenia, a następnie o wnioski z tego ćwiczenia. Na koniec stwórzcie wspólnie listę czynników, które sprawiają, że ludzie są mniej narażeni na zdarzenia losowe i negatywne skutki zmian klimatu.

Proponowane pytania

- Kto był najbardziej, a kto najmniej narażony na skutki katastrof naturalnych?
- Jak miejsce zamieszkania wpływa na stopień narażenia na katastrofy naturalne (np. powodzie)?
- Kiedy i dlaczego ludzie czują się najbardziej zagrożeni?
- Co wynosisz dla siebie z tej gry? Czego się nauczyłaś/nauczyłeś?

Chcecie więcej?

Gra może być wprowadzeniem do większego działania, np. projektu edukacyjnego, w którym młodzież będzie pracowała nad rozwiązaniami zwiększającymi bezpieczeństwo ludzi w sytuacji zagrożenia katastrofami naturalnymi.

Karta (nie)mocy

Zrób 2 kroki w przód, jeśli jesteś mężczyzną.

Mężczyźni wciąż mają uprzywilejowaną pozycję w wielu społeczeństwach, zarówno w krajach Południa, jak i Północy. To sprawia, że np. mogą mieć lepszy dostęp do informacji, które pozwalają przygotować się na nadchodzącą katastrofę.

Zrób krok w tył, jeśli jesteś dzieckiem lub osobą starszą (powyżej 60 lat).

Dzieci i osoby starsze są bardziej narażone na negatywne skutki katastrof, ponieważ mogą mieć większe trudności z dotarciem do bezpiecznego schronienia lub z podążaniem za instrukcjami z procedur awaryjnych bez pomocy innych.

Zrób krok w przód, jeśli masz stałą pracę.

Stale zatrudnienie gwarantuje pewien stopień bezpieczeństwa finansowego, które pomaga ludziom w przypadku nagłych, trudnych wydarzeń – takiego zabezpieczenia nie mają osoby bez stałej pracy i regularnych dochodów.

Zrób krok w tył, jeśli jesteś osobą z niepełnosprawnością.

Osoby z niepełnosprawnościami wpływającymi na mobilność i ograniczającymi ich zdolność do podążania za instrukcjami z procedur awaryjnych są bardziej narażone w obliczu katastrof naturalnych.

Zrób 2 kroki w przód, jeśli jesteś właścicielem/ właścicielką ziemi lub domu.

Posiadanie ziemi czy domu stanowi dla ludzi zabezpieczenie w przypadku susz, powodzi itp. To zasób, który mogą oni sprzedać i próbować ponownie ułożyć sobie życie po katastrofie.

Zrób 2 kroki w przód, jeśli ukończyłaś/-łeś szkołę lub studiujesz.

Osoby, które ukończyły szkołę średnią lub studiują, mają często bardziej rozbudowaną sieć znajomości, którą można wykorzystać w trudnej sytuacji, by odbudować swoje życie i zdobyć wiedzę, jak odpowiednio postępować.

Zrób krok w przód, jeśli mieszkasz w mieście.

Mieszkańcy i mieszkanki miast mają zwykle lepszy dostęp do mediów i informacji o nadchodzących zagrożeniach – powodzi, suszy itp. Łatwiej może im być również wrócić do pracy po kataklizmie.

Zrób 2 kroki w tył, jeśli mieszkasz na wsi.

Osoby mieszkające na terenach wiejskich mogą nie mieć dobrego dostępu do informacji o nadciągającym kataklizmie. Ponadto odpowiednie służby, np. pogotowie ratunkowe, może dotrzeć do nich z opóźnieniem.

Zrób krok w przód, jeśli masz telefon komórkowy.

Posiadanie komórki pozwala na uzyskanie szybszej informacji o nadchodzącym niebezpieczeństwie i ułatwia wezwanie pomocy.

Zrób krok w przód, jeśli masz oszczędności.

Oszczędności to ważny czynnik zwiększający zdolność ludzi do radzenia sobie w nieprzewidzianych, trudnych sytuacjach. Umożliwiają kupno żywności, ubrań, wynajęcie mieszkania, przez co zmniejszają negatywne skutki katastrof naturalnych.

Plansze zdarzeń losowych

Powiększ poniższe stwierdzenia – najlepiej do formatu A3. Możesz je również po prostu przepisać. Ważne, by plansze były na tyle duże, by znacząco zwiększyć szansę, że ktoś na nie nadejrze. Połóż plansze na podłodze/na ziemi napisami do dołu – 3 plansze przed rzędem osób i 3 plansze za nim.

W twojej okolicy wybucho epidemia cholery.

Robisz 3 kroki w tył.

Ktoś włamuje się do twojego domu, kradnie ci oszczędności i dowód tożsamości.

Robisz 3 kroki w tył.

Członek twojej bliskiej rodziny zapada na ciężką chorobę i opiekujesz się nim.

Robisz 2 kroki w tył.

Osoba, od której wynajmujesz dom lub dzierżawisz ziemię, podwyższa ci czynsz/opłatę za dzierżawę.

Robisz 2 kroki w tył.

Dostajesz telefon komórkowy.

Robisz 2 kroki w przód.

Ty i twoja rodzina zostajecie zaproszeni na szkolenie na temat działania w obliczu katastrofy naturalnej.

Robisz 2 kroki w przód.

Karta katastrof

Przeczytaj w klasie 2–3 opisy katastrof naturalnych, by uczennice i uczniowie mogli lepiej zrozumieć, co sprawia, że ludzie cierpią w wyniku działania sił natury. Komentarze z prawej kolumny możesz wykorzystać w każdym momencie dyskusji. Decyzję, które z poniższych opisów wybrać, podejmij, biorąc pod uwagę, jakie tematy chcesz rozwijać w pracy z młodzieżą.

Opis katastrofy naturalnej	Komentarz
Nieoczekiwana burza wywołuje nagłą powódź. Jeśli mieszkasz w odległości 1 km od rzeki – ziemia, na której żyjesz, zostanie zalana. Robisz 2 kroki w tył.	Burze nawet na terenach nizinnych potrafią wyrządzić wiele szkód. Niestety, krótkie, ale bardzo intensywne opady mogą oznaczać trud przy usuwaniu wody, kiedy deszcz już ustanie.
Powódź zalewa dotkliwie okolicę – m.in. zmywa z powierzchni ziemi most łączący dwie części miasta. Odcina cię od szpitala, szkoły, lokalnego targu i większości przedsiębiorstw. Jeśli potrzebujesz stałego dostępu do którejkolwiek z tych rzeczy – robisz 2 kroki w tył.	Mosty zapewniają dostęp do ważnych usług miasta – targu, szpitala, szkoły. Ich brak może uniemożliwić dostęp do pomocy lekarskiej czy dotarcie do pracy.
Lokalna organizacja społeczna reklamuje w gazecie i w telewizji darmowe kamizelki ratunkowe. Jeśli masz dostęp do tych mediów – robisz krok w przód.	Często informacje z ostrzeżeniami o nadchodzącym niebezpieczeństwie nie docierają do najbardziej zagrożonych. Np. komunikaty na tablicach w przestrzeni miejskiej są niezrozumiałe dla osób, które nie umieją czytać.
Następuje silne trzęsienie ziemi (7 stopni w skali Richtera). Jeśli mieszkasz w mieście, zrób krok w tył . Jeśli mieszkasz w slumsach wielkiego miasta – 2 kroki w tył . Jeśli mieszkasz na wsi – pozostajesz tam, gdzie jesteś .	Miasta są szczególnie narażone na skutki trzęsienia ziemi, a najbardziej te ich obszary, które rozrosły się w nieplanowany sposób. Niektóre budynki są źle zaprojektowane czy zbudowane i nie wytrzymają nawet niewielkich wstrząsów.
Nie pada od miesięcy. Następuje susza, wysychają źródła wody, z których korzystasz w gospodarstwie domowym i do nawadniania pól. Jeśli mieszkasz w slumsie lub uprawiasz pole, by wyżywić swoją rodzinę – robisz 2 kroki w tył .	Osoby mieszkające w slumsach, gdzie nie ma wystarczająco rozwiniętej sieci kanalizacyjnej, często najbardziej odczuwają skutki suszy. Dochodzi do konfliktów o wodę oraz epidemii. Los mieszkańców wsi jest uzależniony od opadów i dostępu do wody, również z powodu konieczności nawadniania pól.

LINK DO CAŁEJ AKTYWNOŚCI NA STRONIE CEO

<http://globalna.ceo.org.pl/geografia-godzina-wychowawcza-biologia/scenariusze-i-gry/bezpieczni-i-zagrozeni>Opis gry

